

Tudi oblike sodelovanja s starši potrebujejo posodobitve

Saša Čadež

oš Škofja Loka-Mesto

V procesu demokratizacije družbe so se praktično čez noč spremenili odnosi. Starši se v poplavi različnih sodobnih vzgojnih teorij težko znajdejo in se celo bojijo, da bi ravnali narobe, zato raje ne ukrepajo, kot bi ravnali narobe. Potrebujejo konkretno in individualno pomoč, da se v novih pogojih usposobijo za sodelovanje s šolo. Kot zdravnik strokovno skrbi za otrokovo zdravje, za vzgojo in izobraževanje šolarja skrbi učitelj. Starši potrebujejo učiteljevo strokovno podporo, konkretne nasvete pri reševanju težav, usmerjanje in vodenje pri otrokovi vzgoji in izobraževanju. Sodelovanje med šolo in starši še vedno poteka na formalnih in neformalnih srečanjih z učitelji, vse bolj pa se v praksi uveljavlja uporaba sodobne informacijske tehnologije: telefoni, elektronska sporočila, spletne učilnice, videokonference, tematske spletne strani, klepetalnice, blogi ... V prispevku predstavljam, kako sodelujem s starši na srečanjih, imenovanih Sodelovalnice, preko spletne strani in bloga.

Ključne besede: sodobne oblike sodelovanja s starši, spletna stran, Sodelovalnica, blog

Uvod

Živimo v učeči se družbi, ki se stalno spreminja. Nenehne spremembe zahtevajo stalno učenje, hitro in učinkovito prilagajanje. Znanja in spretnosti, pridobljene med študijem, ki so na začetku moje pedagoške poti ustrezale za kakovostno poučevanje in sodelovanje s starši, danes ne zadoščajo več.

Osebnostno menim, da se je v 20-letnem obdobju, z izjemo uvajanja IKT v izobraževalni proces (informatizacijo šolstva), *največja sprememba pri poučevanju zgodila prav na področju odnosov* med deležniki v šolskem prostoru. Odprt odnos in medsebojno sodelovanje z vsemi deležniki, torej stalna komunikacija s starši in njihovo aktivno vključevanje v vzgojo in izobraževanje otrok postaja vse bolj pomemben del učiteljevega dela.

Kadar starši poiščejo pomoč pri učitelju, je to dober znak, saj kaže na to, da se zavedajo težav. Tako je vzpostavljen kakovosten odnos in zaupanje v učiteljevo strokovno znanje, s čimer pridobimo vsi: starši, učitelji in predvsem otroci/učenci. Dobra komu-

nikacija in sodelovanje nam omogočata usklajeno delo v šolskem in domačem okolju, kar zagotavlja optimalne rezultate. *Takega sodelovanja med šolo in domom (še) nismo vajeni, starši in učitelji se ga preprosto moramo naučiti.*

V prispevku predstavljam, kako sem se lotila razvijanja novih za učenje ključnih kompetenc in sodelovanja s starši z namenom, da v usposabljanje za drugačne odnose vključim več staršev, kot je bilo to mogoče z že uveljavljenimi formalnimi oblikami sodelovanja s starši.

Teoretične osnove za moje delo

Dejstvo je, da zunanji nadzor v sodobni družbi ne deluje. *Pozicijska avtoriteta je izgubila svojo moč, kar ne pomeni, da avtoritete ni več, spremenila se je njena pojavna oblika.* Avtoriteta se spreminja tudi v vzgoji in izobraževanju in ne izginja, kot bi lahko zmotno pomislili. Dr. Kroflič, redni profesor na Oddelku za pedagogiko in andragogiko na Filozofski fakulteti v Ljubljani, ki se ukvarja s teorijo avtoritete in njenim znanstvenim raziskovanjem, je sistematično analiziral njene pojavne oblike skozi čas in jih predstavil v svojem delu *Avtoriteta v vzgoji*. Njegova analiza različnih modelov avtoritete v vzgojni teoriji in praksi skozi čas nas vodi do pomembnih ugotovitev. »Avtoritete ni mogoče ukiniti, kajti če to storimo, tvegamo, da bomo učinke avtoritete zgolj potlačili in jih s tem naredili še močnejše in škodljive. Upravičeni in hkrati dolžni smo iskati tisto obliko avtoritete, ki v vzgoji omogoča največjo stopnjo svobode in hkrati nemoten razvoj posameznikove individualnosti in avtonomne morale.« (Kroflič 1997, 288)

V današnji šoli avtoriteta učitelju ni več dana z naslova njegove pozicije, kot je bilo to samoumevno v preteklosti, zdaj jo moramo učitelji znati vzpostaviti sami. Pedagogi moramo zato za izvajanje svojega poklica pridobiti in razviti nova znanja ter spretnosti (kompetence), da najdemo ustrezno obliko. »Slabitev avtoritete, vezane na družbeno vlogo, lahko pravzaprav opazujemo že nekaj časa, toda šele v zadnjih desetih letih se je začela pedagogika teoretično in praktično ukvarjati z vprašanjem, kako lahko razvijamo osebno avtoriteto in odnosno kompetenco. Z najinega vidika mora imeti profesionalni vzgojitelj in učitelj, če hoče hoditi v korak z izzivi današnjega časa, kompetence predvsem na treh področjih: pri navezovanju odnosov, dajanju smernic in refleksiji.« (Jensen 2011, 9)

Pri razgovorih s starši ugotavljam, da je vse več takih, ki obu-

pano priznavajo, da so pri vzgoji in vodenju svojih otrok nemočni, zato iščejo kakršno koli in ne le strokovno pomoč. Povedo, da »jih otrok ne upošteva«, »ga ne obvladajo« in »mu nič ne morejo« ... Prične se že s prvošolci, pri starejših učencih se pogostost takih izjav še povečuje. Ko sem se pred leti prvič srečala s takim priznanjem, me je resnično presenetilo, ker preprosto nisem mogla verjeti, da starši ne vedo, kako naj ravnajo z lastnim otrokom. Dolgo sem bila prepričana, da vsak starš vendarle ve, kako ukrepati, in zna delati s svojim otrokom, če le hoče.

Zdaj že zmorem priznati, da predolgo enostavno nisem bila pripravljena sprejeti, da starši nimajo avtoritete pri svojih otrocih, ker sem verjela, da je starševska avtoriteta še vedno samoumevna. Šele ob vztrajnem razvijanju lastnih komunikacijskih in odnosnih kompetenc ter študiju strokovne literature sem to svoje zmotno mnenje lahko spremenila.

Spremembe v družbi, predvsem tiste v odnosih, so razlog, da niti starševska avtoriteta ni več dana s starševstvom. Zato zdaj vnaprej ne predvidevam, kaj starši vedo in znajo, imajo avtoriteto ali je nimajo. V pogovoru z njimi preprosto preverim, kako oz. če obvladujejo svoje otroke, in jim svetujem, če to želijo in potrebujejo. Ugotavljam, da starši radi sprejmejo učiteljevo strokovno podporo in nasvete, če mu zaupajo. Potrebujejo zelo konkretna navodila in pomoč pri reševanju težav ter vodenju otroka skozi učno-vzgojni proces. *Tako kot individualiziramo in diferenciramo pouk učencu, je za kakovostno sodelovanje s starši potrebno prilagajati obliko sodelovanja posameznim staršem in njihovim potrebam.*

Učitelji se moramo zavedati, da starši pogosto ne ukrepajo, vendar ne zato, ker nočejo, ampak ne vedo, kako. Starši so danes bolj informirani in vse bolj osveščeni o tem, kako pomembno je spodbudno okolje za otrokov napredek. Vedo tudi, da je kaznovanje stvar preteklosti in je celo z zakonom prepovedano. Ob poplavi naspotujočih si sodobnih vzgojnih teorij, informacij o najbolj pravi, najsodobnejši in popolni vzgoji, poleg nasvetov za popolne starše in še popolnejše odnose, s katerimi smo dnevno bombardirani v potrošniški družbi, žal ne zmorejo izluščiti zanje uporabnih informacij, ne najdejo tistega, kar je primerno zanje in njihove otroke, zato so zmedeni in celo prestrašeni. Potrebujejo pomoč tistih, ki se profesionalno ukvarjamo z vzgojo in izobraževanjem, da jim pri tem svetujemo in jih usmerjamo.

Dialog med starši in učitelji (vzgojitelji) je dialog med strokovnjakom in laikom, hkrati pa tudi odnos med odraslimi, zato učitelj ne nosi celotne odgovornosti za kakovost odnosa. V dialog

je dolžan vnesti potrebne vrednote. Elsebeth in Helle Jensen za pomembnejši vidik pedagogike izpostavljata sposobnost učiteljev (vzgojiteljev), da vstopajo v konstruktivne odnose z drugimi, in podarjata, da mora učitelj poleg strokovnega pedagoškega znanja razvijati odnosno kompetenco. »V sodelovanju med učitelji, vzgojitelji in starši imajo pedagogi glavno odgovornost za njegovo kakovost. V prvi vrsti zagotavljajo, da ima sodelovanje vse tiste elemente in vrednote, ki jih je določila njihova pedagoška institucija. V tem kontekstu ponavadi omenjamo vrednote, kot so enakovrednost, spoštovanje, zaupanje in odprtost. Toda ne glede na to, da imajo učitelji oziroma vzgojitelji glavno odgovornost, pa nosijo svoj del odgovornosti tudi starši. Če hočemo ustvariti enakovreden odnos, morajo biti odprtost, spoštovanje in zaupanje vzajemni.« (Jensen in Jensen 2011, 166)

Pri iskanju zame uporabnih strategij in novih poti sem med brskanjem po različnih strokovnih virih ugotovila, da mi je najbližja teorija izbire in realitetna terapija dr. Williama Glasserja. V svoje razmišljanje in ravnanja sem zato vključila aksiome teorije izbire (Glasser 2007), predvsem naslednje:

- Edina oseba, katere vedenje lahko nadzorujemo, smo mi sami. Nadzoruješ lahko zgolj svoje življenje.
- Vse, kar lahko ljudem damo ali od njih dobimo, je informacija. Kaj bomo ali bodo počeli s to informacijo, je naša oziroma njihova izbira.
- Kar se je zgodilo v preteklosti in je bilo boleče, ima močno zvezo s tem, kakšni smo danes, vendar pa lahko obujanje boleče preteklosti kaj malo ali nič prispeva k temu, kar bi radi izvedeli – zatorej izboljšajte pomembne, sedanje odnose.
- Žene nas pet genetskih potreb: preživetje, ljubezen in pripadnost, moč, svoboda in zabava. Te potrebe morajo biti zadovoljene. Lahko jih odlagamo, ne moremo jih zanikati. In le mi lahko določimo, kdaj so zadovoljene.
- Te potrebe lahko zadovoljimo zgolj z uresničevanjem slike ali več slik iz svojega sveta kakovosti.

Navedeni aksiomi so bili dobra osnova za spreminjanje mojih neučinkovitih ravnanj in razvijanje sodelovalnih spretnosti, pomembnih pogojev za ustvarjanje kakovostnih odnosov. Po kratkem preverjanju učinkovitosti teorije na sebi in v varnem zavetju družine sem pričela teorijo vzgoje brez zadržkov uporabljati tudi pri svojem delu. Ob upoštevanju sedmih navad (Glasser 1999),

ki spodbujajo dobre odnose (sprejemanje, poslušanje, spodbujanje, spoštovanje, podpiranje, dogovarjanje, zaupanje), in ob zavestnem opuščanju sedmih slabih navad, ki dobre odnose zavirajo (obtoževanje, pritoževanje, grožnje, nerganje, podkupovanje, kritiziranje in kaznovanje), sem postala s svojim življenjem in delom bolj zadovoljna, kar je brez dvoma pozitivno vplivalo tudi na njuno kakovost.

V veliko pomoč pri spreminjanju lastne prakse so mi bila tudi osnovna znanja sodelovalnega učenja, timskega dela in mediacije, s katerimi sem se seznanjala v okviru stalnega strokovnega izpopolnjevanja učiteljev. Šolska in vrstniška mediacija se ukvarjata prav z odnosi in alternativnimi ukrepi, ki so uporabni v spremenjenih družbenih razmerah. Alternativni vzgojni ukrepi oz. pristopi pa v slovenskem prostoru niso nekaj povsem novega. »Popularizacija« alternativnih vzgojnih ukrepov, preventivnih dejavnosti, načinov poravnave, restitucije itd. v šolah nekako sovпада z novostmi, ki so se zgodile pri obravnavanju mladoletnih prestopnikov v Sloveniji. Leta 1995 je začel namreč veljati kazenski zakonik, ki je prinesel nekaj novih ukrepov; bistveni vzgojni faktorji, ki so se pri tem poudarjali, pa so (Dekleva 1996):

- odnosi (zanesljivost, pripadnost, odgovornost, zaupanje, varnost, iniciativa, samostojnost),
- skupinske izkušnje, sodelovanje, socialna potrditev, solidarnost,
- vzgoja in učenje,
- materialne okoliščine.

Zgoraj naštetе vzgojne faktorje izpolnjujeta ravno šolska in vrstniška mediacija. Mediacija je namreč proces spoznavanja, razvijanja sposobnosti aktivnega poslušanja, utrjevanje sodelovanja, razvijanje kulture novih odnosov, graditve zaupanja, iskanja rešitve, razvijanje spoštovanja in poglobljanja razumevanja (Prgič 2010, 11–12).

Vsi ti ukrepi in spretnosti so univerzalno uporabni in delujejo v vseh družbenih okoljih, ne zgolj pri prestopnikih, zato jih lahko s pridom uporabljamo v vsakdanjem javnem in zasebnem življenju. Stereotipna prepričanja, da so konflikti praviloma negativni dejavniki za dobre odnose, sem s pomočjo usvojenih znanj uspešno odpravila. Poznavanje virov konfliktov in strategij odzivanja nanje pa je pripomoglo k njihovem konstruktivnemu reševanju. Pridobljene komunikacijske spretnosti, ki jih zahteva mediacijski

proces (aktivno poslušanje in vodenje razgovorov, ob katerih se zavedam, da ne morem rešiti problema namesto udeležencev konflikta, ampak jim le pomagam, da sami spoznajo svoj vir težav ter najdejo zadovoljivo rešitev), mi omogoča grajenje dobrih odnosov tako v poklicnem kot tudi osebnem življenju. Z aktivnim poslušanjem (spremljanje, povzemanje, preokvirjanje, razjasnjevanje) in jaz stavki lahko zdaj hitreje in predvsem bolj uspešno vzpostavljam odnose, ki omogočajo dobro izmenjavo informacij in kakovostno sodelovanje. Nova znanja so mi omogočila, da sem se skoraj v celoti otresla nekdanj stalno prisotnih, večinoma lastnih, nerealnih pričakovanj in občutkov nemoči ali celo krivde, ker nisem (z)mogla najti in ponuditi rešitev za tuje konfliktna situacije, s katerimi sem se srečevala in verjela, da bi jih morala rešiti jaz kot odrasla, učiteljica, strokovnjak ...

Dr. Majda Pšunder opozarja, da je od uspešnosti družine v vzgojnem delovanju medsebojne komunikacije in sodelovanja s šolo in drugimi dejavniki vzgoje odvisen ustrezen razvoj otrok in mladostnikov, in izpostavlja, kako so pomembni kakovostni odnosi med učitelji in starši. »Vzajemno delovanje staršev in učiteljev pa lahko prerase tudi v svetovanje in izobraževanje staršev pa tudi učiteljev, ko dobijo dopolnjeno predstavo o učencu. Z vzgojo v družini in s sodelovanjem s starši lahko postane učitelj bogatejši, učinkovitejši in popolnejši.« (Pšunder 1998, 77)

Glavni cilj usposabljanja staršev je seveda pomoč. Dr. Pšunderova opredeljuje tri tematske sklope pomoči: za vzpostavitev pozitivnih odnosov med starši in otroki, pomoč neuspešnim staršem in usmerjanje staršev k drugim strokovnjakom. Kot pomemben del izobraževanja staršev izpostavlja pomoč staršem pri soočanju z neprimernim vedenjem otrok. Že uveljavljen način razvijanja vzgojnih kompetenc so predavanja za starše, kjer pa so starši zgolj pasivni poslušalci. Taka tematska predavanja so vsekakor boljše kot nikakršno izobraževanje, vendar imajo lahko neželen stranski učinek, da pri starših vzbujajo nezaupanje v njihove starševske sposobnosti. Starši se zaradi slišane lahko počutijo ogrožene in se jim zdi, da predavatelj ali šola, ki ga je povabila, želi razvrednotiti njihovo delo in jim očitati nesposobnosti. Ni dvoma, da bo izobraževanje staršev mnogo bolj učinkovito, če bodo starši v njem aktivni in bodo dopolnjevali svoje znanje ter prepoznavali svoje starševske sposobnosti.

V to, kako pomembno je kakovostno sodelovanje vseh udeležencev v vzgojno-izobraževalnem procesu, nisem nikoli dvomila, kako tako sodelovanje v realnih okoliščinah doseči, pa je postal

moj glavni izziv. Začela sem iskati poti za vzpostavitev kakovostnega in zaupnega odnosa z učenci in s starši, za kar se samoizobraževanju navkljub vrsto let nisem počutila usposobljena.

Najpomembnejša spoznanja in izhodišča za moje delo – od teorije k praksi

1. S pomočjo teorije izbire sem ugotovila, da starši želijo in potrebujejo informacije tudi o dogajanju v šoli, ker so se pač spremenili odnosi in naše vloge v družbi in ne zato, ker bi bilo z mojim delom kaj narobe, zato se ne počutim ogroženo, če želijo vedeti kaj več od ocen in splošnih dogodkov.
2. Spoznala sem, da starši kljub svoji starševski vlogi praviloma nimajo dovolj znanj, da bi lahko vzpostavili konstruktivne odnose z otrokom oz. učiteljem, da sem kot strokovnjak dolžna ustvariti pogoje za kakovostno sodelovanje in jih preprosto (na)učiti, kako lahko sodelujejo z otrokom in s šolo, zato jih spodbujam k aktivnemu sodelovanju.
3. Zavedala sem se, da lahko svoje strokovno znanje posredujem staršem tudi drugače kot na roditeljskih sestankih in govorilnih urah ter jih na tak način usposabljam za sodelovanje s šolo in jim pomagam pri razvijanju njihovih odnosnih kompetenc, zato jih vabim k neformalnim oblikam sodelovanja.
4. Kot učiteljica se poklicno ukvarjam z vzgojo in izobraževanjem, zato imam občutno več znanj o vzgoji, odnosih ter sodelovanju od večine staršev, zato jim lahko pomagam pri delu z otroki tudi na področju vzgoje in odnosov. Tudi starši se med seboj lahko veliko naučijo, prav tako se z vsako interakcijo tudi jaz učim od njih.
5. Moje znanje in izkušnje lahko koristijo tudi mojim (mlajšim) kolegom, zato je prav, da jim pokažem, kako in kaj delam.

Skladno s teorijo izbire sem se odločila, da bom staršem in tudi učiteljem posredovala čim več informacij, vendar jim ne bom ničesar vsiljevala.

Za učitelje in učiteljske zборе pišem in predstavljam prispevke iz prakse za prakso, pripravljam različne delavnice in predavanja o formativnem spremljanju učenčevega napredka, drugačnem sodelovanju s starši in o njihovem vključevanju v učno-vzgojni proces.

Staršem poleg formalnih oblik sodelovanja omogočam tudi neformalne in jim na tak način skušam pomagati pri učenju in raz-

vijanju odnosnih kompetenc ter reševanju učno-vzgojnih zadreg. Zanje pripravljam srečanja, ki sem jih poimenovala Sodelovalnice, kasneje je nastala še spletna stran sos, ki tudi s svojim imenom ponazarja svoj temeljni namen – na pomoč. Gre za kratico, ki je nastala iz povedi Sodelovanje Obrodi Sadove). Spletna stran je prosto dostopna na spletu na <http://scadez.weebly.com/> in se od nastanka ves čas posodablja in vsebinsko bogati.

Posodobljene oblike sodelovanja s starši

Poleg formalnih oblik sodelovanja s starši sodelujem tudi preko elektronske pošte, dodatnih srečanj – Sodelovalnic oz. šole za starše in spletne strani z blogom.

V šolskem letu 2011/2012 sem se odločila, da za starše učencev, ki sem jih poučevala matematiko, pripravim predavanja in delavnice, kjer bi jim po svojih izkušnjah posredovala zanje pomembne vsebine, ki bi pripomogle k bolj kakovostnemu sodelovanju med njimi in učitelji, ter na tak način omogočila, da se o učno-vzgojnih temah odprto pogovarjamo. Osnovna ideja Sodelovalnic je bila, da se imajo zainteresirani starši priložnost srečati ter se med seboj in z učitelji pogovarjati o konkretnih učno-vzgojnih zadregah, s katerimi se srečujejo, za kar na formalnih oblikah srečanj praviloma ni časa. Načrtovana srečanja sem poimenovala Sodelovalnice z željo, da bi že njihovo ime sporočalo njihov namen – sodelovanje med učitelji (šolo) in starši.

Sodelovalnice

Pri oblikovanju Sodelovalnic in pripravljanju vsebine sem upoštevala naslednje:

- vsebina mora biti za starše zanimiva in praktično uporabna;
- podajanje teoretičnih vsebin mora biti strokovno neoporečno, vendar razumljivo tudi tistim staršem, ki niso zelo izobraženi;
- smiselno je, da se vsebine dopolnjujejo, hkrati pa mora biti vsaka Sodelovalnica celota, da lahko starši, ki niso bili prisotni na predhodni, nemoteno sodelujejo.

Sodelovalnice so bile organizirane v popoldanskem oz. večernem času na šoli, brezplačne in popolnoma neobvezne. Pripravila in izvedla sem tri Sodelovalnice, ki so se jih udeležili zainteresirani starši in nekaj mojih sodelavcev, česar sem bila še posebej vesela.

V prvi Sodelovalnici z naslovom *Naši svetovi* (vzgoja in učenje s primesjo teorije izbire) sem staršem predstavila osnovne principe teorije izbire, Glasserjevih sedem navad za dobre odnose in pomen dobre komunikacije in sodelovanja za razumevanje razlik med našimi »svetovi«: svetom učiteljev, staršev in otrok.

Na drugem srečanju z naslovom *Kako se učimo?* smo spoznali osnovne učne tipe, njihove značilnosti, ugotavljali, na kakšen način se najlažje učimo mi in naši otroci. Pogovarjali smo se o pomenu doslednosti in rutine pri dnevni obveznostih, o pomenu urnikov, pripravi primerne okolje in ostalih dejavnikih uspešnega učenja. Predstavila sem učenje s pomočjo sodelovalnih kart in učnih kartotek ter pokazala primere za različna predmetna področja.

Na zadnji, tretji Sodelovalnici z naslovom *Učenje s pomočjo miselnih vzorcev* smo si ogledali značilnosti posameznih temperamentov in spoznavali v šolah pogosto rabljeno učno strategijo – učenje s pomočjo miselnih vzorcev. Po teoretičnem delu smo se v oblikovanju miselnih vzorcev tudi preizkusili.

Na prvem srečanju so bili starši še precej zadržani in se niso vključevali v moje predavanje, na anketah, s pomočjo katerih sem želela od njih dobiti povratno informacijo, pa so bili odzivi zelo spodbudni, kar mi je dalo motivacijo za pripravo naslednje Sodelovalnice. Vsi starši so na anketnem vprašalniku označili, da jim je bila vsebina všeč, da je to to in da ne bi želeli zamuditi te Sodelovalnice. Večina je označila, da so izvedeli veliko novega, da je slišano uporabno zanje in bodo precej od tega, kar so slišali, uporabili pri vzgoji. Nihče ni izbral možnosti: ni mi bilo všeč, neuporabno, nič novega, to ni to, da ne bodo mogli uporabiti ničesar ali da jim ni bilo všeč.

Na drugem srečanju so se starši že aktivneje vključevali v moje posredovanje. Pogumnejši so zastavljali vprašanja in predstavili svoja mnenja oz. dileme. Na zaključku se je razvila debata, ki je potrdila, da se starši počutijo dovolj varno, da si med seboj izmenjajo osebna mnenja in lastne izkušnje. Odzivi na Sodelovalnico so bili ponovno zelo spodbudni. Najbolj sem se razveselila, da so starši sami predlagali temo za tretjo Sodelovalnico.

Tretja Sodelovalnica je na pobudo staršev vsebovala drobec teorije na temo temperamentov in učenja s pomočjo miselnih vzorcev. Večina srečanja je potekala v obliki delavnice, v kateri so nastajali miselni vzorci. Razvila se je debata, preko katere smo izmenjevali izkušnje o tem, kako se učimo sami in kakšne pristope uporabljajo starši pri delu z otroki.

Spoštovani starši!

Iskreno upam, da vam ni žal, ker ste se udeležili današnjega srečanja. Prosim vas za kratko povratno informacijo o našem srečanju. Ta mi bo v pomoč pri pripravi naslednje sodelovalnice. Obkrožite trditev, ki najbolje opiše vaše občutke po našem srečanju.

Vsebina mi je bila všeč še kar ni mi bilo všeč

Uporabnost uporabno delno uporabno neuporabno

Poznavanje veliko novega malo novega nič novega

Skladnost s pričakovanji To je to! No, ja ... To ni to!

Koliko slišane boste lahko uporabili večino precej nekaj zelo malo nič

Izvedba/način posredovanja mi je všeč znosno ni mi všeč

Trajanje primerno predolgo prekratko

Ura srečanja primerna prezgodaj prepozno

Vaša udeležba na sodelovalnicah v bodoče ne bi želeli zamuditi če bo ravno čas
imam pametnejše delo

Če pa bi mi želeli sporočiti še kaj več, vas prosim, da to zapišete na zadnjo stran te mini ankete.
Hvala!

SLIKA 1 Anketni vprašalnik za starše

Zadnja Sodelovalnica je bila tako glede na osnovni namen srečanj najbolj uspešna in je potrdila, da mora učitelj pri starših najprej pridobiti zaupanje, vzpostaviti se mora tudi medsebojni zaupljiv odnos v skupini, saj so starši pričeli aktivno sodelovati šele, ko so se počutili varne. Sodelovalnice je obiskalo od 12 do 18 staršev, od tega je bilo 8 stalnih, ostali pa so se izmenjevali.

Spletna stran za sodelovanje s starši – SOS

Starši so že po prvi Sodelovalnici izrazili željo, da bi bila gradiva in literatura, ki sem jih predstavljala, nekje dosegljiva, zato sem iskala v ta namen uporabno rešitev. Odkrila sem program za oblikovanje spletnih strani Weebly, ki omogoča brezplačno postavljanje spletnih strani in hkrati ne zahteva posebnega znanja s področja računalniškega programiranja, kar je bilo točno to, kar sem potrebovala. Tako je nastala spletna stran sos – *Sodelovanje Obrodi Sadove*, spletna stran za sodelovanje s starši, ki se je v času izvajanja prvih Sodelovalnic pričela oblikovati in se še zdaj dopolnjuje.

Spletna stran je prosto dostopna na <http://scadez.weebly.com>, povezava nanjo pa je tudi na spletni strani oš Škofja Loka-Mesto na <http://www.os-sl-mesto.si/>.

SLIKA 2 Prva stran spletne strani sos

Spletna stran je sestavljena iz devetih strani – zavihkov, kjer sistematično zbiram vse, za kar menim, da bi v praksi koristilo staršem pri njihovem delu z otroki in pri sodelovanju z učitelji.

S klikom na zavihek izberete želeno stran. Izbirate lahko med devetimi zavihki, in sicer:

- prva stran,
- starši s podstranjo Sodelovalnice,
- povezave,
- eGradiva,
- uporabno branje,
- blog,
- ankete,
- arhiv.

Prva stran je vstopna stran, na kateri predstavljam namen spletne strani in nagovarjam vse starše, ne le starše učencev oš Škofja Loka-Mesto, k aktivnemu sodelovanju, branju in h komentiranju. S klikom na povezavi (dogodki in podpis avtorice strani) obiskovalci lahko najdejo tudi koledar dejavnosti za našo šolo in mojo kratko predstavitev. Prva stran izpostavlja tudi termine srečanj med starši in šolo: čas popoldanskih govorilnih ur in predavanj šole za starše oz. Sodelovalnic.

Druga stran – starši predstavlja formalne in neformalne oblike sodelovanja staršev s šolo, poleg tega pa opiše velik pomen do-

brega sodelovanja in pogoje za njegovo kakovost. Podstran druge strani – *Sodelovalnice* – opisuje to neformalno obliko sodelovanja s starši. Naniza naslove – teme pripravljenih Sodelovalnic in posamezne dele gradiv, ki so bila oz. še bodo uporabljena na srečanjih.

Na tretji in četrti strani – povezave in eGradiva – sem pripravila nabor uporabnih spletnih povezav za starše in učence. Povezave, zbrane na tretji strani, usmerjajo obiskovalca na spletne strani, ki so uporabne za pridobivanje različnih uporabnih splošnih informacij. Na četrti strani eGradiva so zbrane povezave na specializirane spletne strani, kjer so pripravljena kakovostna prosto dostopna e-gradiva z različnih predmetnih področij, s pomočjo katerih se lahko učenci preko računalnika učijo učne vsebine.

Na peti strani – uporabno branje – nizam naslove različne literature, od zelo strokovne do preproste, lahko berljive in poljudne, za katero verjamem, da bo staršem v pomoč pri učno-vzgojnih zadregah. Na njej so tudi povezave na aktualne članke in posnetke s področja vzgoje in učenja učenja.

Blog je šesta stran, na kateri zapisujem svoja razmišljanja, predloge, ideje in dileme, s katerimi se srečujem in jih želim deliti s starši ter jih na tak način seznanjati s teorijo in prakso pri učenju ter vzgoji. Nadomestil je forum, ki žal ni zaživel, zato sem se odločila, da ga nadomestim z blogom. Tudi blog je tako kot forum oblika spletnega zapisa, ki omogoča sodelovanje in komentiranje, ne zahteva pa posebnega članstva, kot je to pri forumu, za kar sem ugotovila, da je lahko precej velika ovira za sodelovanje. Starši se praviloma ne želijo izpostavljati.

Za razliko od ostalih delov spletne strani sos z blogom starše nagovarjam bolj osebno. Ob tem zavestno razgaljam sebe ne le na strokovnem, ampak tudi na osebnem področju z namenom, da pridobim njihovo zaupanje in vzpostavim takšen odnos, ki omogoča kakovostno sodelovanje. Pišem o aktualnih učno-vzgojnih vsebinah, o katerih se dnevno govori v šoli, doma in v družbi, pogosto pa ni pravega prostora in časa, da bi se na skupnih srečanjih o tem res pogovorili.

Zaenkrat v blogu za razvrščanje zapisov zadošča sedem tematskih sklopov:

- Bi veljalo razmisliti?
- O odnosih
- Otroci morajo vedeti
- O učenju
- O željah in pričakovanjih

Prva stran
Starši
Povezave
eGradiva
Uporabno branje
Blog
Ankete
Arhiv

Skupaj gradimo spletno stran SOS

Kako ste "našili" spletno stran SOS? *

Naključno med brskanjem po spletu.
 Priporočili so mi jo.
 Preko povezave na Učiteljska.net.
 Preko povezave na spletni strani šole.
 Predstavila jo je avtorica.

Prepričana sem, da je kakšen del spletne strani še posebej zanimiv - uporaben za vas. Prosim, zapišite, kateri del strani je to *

Prva stran.
 Starši
 Povezave
 eGradiva
 Uporabno branje.
 Blog

Kaj bi želeli najti/brati na spletni strani SOS pa tega ne najdete? Prosim, predlagajte ...

SLIKA 3 Spletna anketa

- Priročnik za teženje
- Vplivi medijev

Dopuščam možnost, da se kasneje odpre še kakšna tema.

Kljub temu da je komentarjev na zapise malo, prve mesece pa jih sploh ni bilo, vem, da starši zapise berejo. Število obiskov spletne strani se je od uvedbe bloga znatno povečalo. V blok sem dodala tudi možnost RSS Feed, ki omogoča naročanje na vir novic, v tem primeru na novo objavo na blogu. Naročnik na svoj e-naslov prejme sporočilo, da je na blogu nov zapis, kar zainteresiranega uporabnika spodbudi in nevsiljivo povabi k ogledu in branju. Za lažje in natančnejše spremljanje števila bralcev sem na ta zavihek dodala dodaten števec, ki beleži obisk in dokazuje, da je zavihek pogosteje obiskovan od prve strani. V spletni anketi, kjer preverjam aktualnost posameznih vsebin za starše, je zavihek blog najpogosteje naveden. V času, ko pišem prispevek, števec obiska na prvi strani kaže številko 2103, na zavihku blog pa 2905.

Na sedmi strani – ankete – je prostor za priložnostne kratke ankete, s pomočjo katerih zbiram povratne informacije o strani ali mnenja staršev o posameznih temah.

Arhiv pa hrani novice s prve strani, ki niso več aktualne.

Zaključek

Učitelji se iz leta v leto bolj zavedamo pomena kakovostnega sodelovanja s starši za uspešno učno-vzgojno delo. Starši pričakujejo več, predvsem pa drugačne informacije kot nekoč, ko je zadoščalo, da jim je učitelj naštel pridobljene ocene in povedal, kako se otrok vede pri pouku. Ob kakovostnem sodelovanju si odrasli vzajemno izmenjujemo znanja in izkušnje, se med seboj dopolnjujemo in podpiramo ter tako drug drugemu gradimo odnosne kompetence in krepimo avtoriteto. Vse to nam omogoča, da uspešneje vodimo svoje učence/otroke.

Učitelji moramo razumeti, da starši pogosto ne ukrepajo, vendar ne zato, ker nočejo, ampak ker ne vedo, kako. Potrebujejo pomoč strokovnjaka za vzgojo in izobraževanje, kar moramo biti učitelji. V izobraževanje in usposabljanje učiteljev je zato nujno uvesti vsebine, s pomočjo katerih bomo učitelji razvijali svoje medosebne, medkulturne in družbene kompetence, ki nam omogočajo, da znamo vzpostavljati stike z drugimi ter s tem vse življenjske prepoznavamo različne situacije, ki jih uporabljamo za učenje. Z razvitimi sposobnostmi medosebnih kompetenc lažje delujemo kot posameznik v skupini, vodimo in usmerjamo druge ter potek dela. Učitelji, ki nis(m)o digitalni domorodci, se pospešeno urimo tudi v uporabi sodobne komunikacijske tehnologije in razvijamo svojo IKT-kompetenco, da bomo lahko kar se da uspešno sledili napredku.

Sama bom nadaljevala z začetim delom in dopolnjevala že pripravljena predavanja in delavnice ter jih nadgrajevala z aktualnimi temami, zanimivimi vsebinami in novimi pristopi. Veliko še neveljavljenih možnosti pa vidim tudi v oblikah komunikacije, ki jih omogoča sodobna komunikacijska tehnologija: elektronska pošta, kratka sporočila, spletne učilnice, socialna družbena omrežja, Skype, videokonference ..., ki omogočajo kakovostno izmenjavo informacij in prihranijo čas.

Literatura

Dekleva, B. 1996. *Nove vrste vzgojnih ukrepov za mladoletnike (predvsem poravnavanje z oškodovancem, opravljanje koristnega dela za*

skupnost ter programi socialnih treningov). Ljubljana: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti.

Glasser, W. 1999. *Teorija izbire*. Radovljica: TOP.

Glasser, W. 2007. *Nova psihologija osebne svobode: teorija izbire*.

Ljubljana: Luisa.

Jensen, E., in H. Jensen. 2011. *Dialog s starši*. Ljubljana: Inštitut za sodobno družino.

Kroflič, R. 1997. *Avtoriteta v vzgoji*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.

Prgić, J. 2010. *Šolska in vrstniška mediacija: vse, kar morate vedeti o mediaciji v šoli*. Griže: Svetovalno-izobraževalni center M1.

Pšunder, M. 1998. *Kaj bi učitelji in starši še lahko vedeli?* Ljubljana: ZRSŠ.

- Saša Čadež je pomočnica ravnateljice in učiteljica matematike na oš Škofja Loka-Mesto.
sasa.cadez@ossklm.si